

Motion till riksdagen 2016/17:2461

av **Roland Utbult m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat stöd till Forum för levande historia och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det skattemässigt förmånligt för företag och privatpersoner att finansiellt bidra till kultursektorn och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över momssatserna i kultursektorn i syfte att harmonisera desamma och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en klassikerlista och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet påskyndas samt ges hög prioritet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat stöd till kultursamverkansmodellen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till det civila samhället och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka stödet till trossamfunden och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Skapande skola och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över MU-avtalet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det konstnärliga företagandet och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över grundläggande moment kring företagande och entreprenörskap i konstnärliga utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

Inledning—vår kultursyn

Kultur uppstår i mötet mellan människor och skapas av oss alla gemensamt. Kulturen är ingenting statiskt utan något levande som ständigt är i förändring. Vi är alla medskapare av kulturen men vi är också formade av den. Vårt sätt att tala, vårt sätt att tänka, ja själva språket är präglad av vår kultur. Kulturen ger oss mening i nuet, men kulturen bär också våra historiska rötter och föder visioner för framtiden.

Kulturen i dess vidaste betydelse är ogripbar, den varken kan eller ska styras av politiska beslut. Men kulturen kan också vara konkret och tydlig. Den kan manifesteras genom konkreta föremål och upplevelser. En konsert, en bok, en möbel, ett tv-program eller en musiklektion är alla exempel på kulturens uttrycksformer i vardagen.

Kulturen bidrar till att vidga den egna verkligheten och fantasin. Den kan hjälpa oss att växa som empatiska och inkännande människor. Den är med andra ord en livsviktig del av ett sammanhållet samhälle. Kulturen, precis som moralen, håller ihop gemenskaper. Den är med och skapar förutsättningar för ett gott samhälle.

Att helt definiera vad kultur är låter sig inte göras. Vi kommer aldrig att finna det exakta svaret. Genom att ständigt ställa frågor och diskutera kulturens väsen kan vi dock berika och utveckla vår syn på kultur och därigenom också vår kulturpolitik. Politikens uppgift är att medverka till ett mer dynamiskt kulturliv. Målet är att stödja utan att styra och att ge alla människor möjlighet att delta i ett fritt kulturliv.

Den kristdemokratiska ideologin innefattar förvaltarskapstanken. Innebörden i denna, på kulturområdet, är att varje generation är skyldig att förvalta det som lämnats till den av tidigare generationer för att sedan föra det vidare till nästa. Att värna och vårda det gemensamma kulturarvet är därför en central del i den kristdemokratiska kulturpolitiken. Detta vill vi göra genom en aktiv medvetenhet och förmedling av de värden som byggt och håller samman vårt samhälle och genom en varsam och noggrann vård av vårt fysiska kulturarv. Även språket är en del i vårt kulturarv och vi arbetar därför för en aktiv vård av det svenska språket till exempel genom satsningar på bibliotek och läsfrämjande insatser.

Ansvar för kulturens villkor ligger inte enbart på det offentliga utan både de privata och ideella insatserna har enormt stor betydelse. För att bredda kulturen och hitta nya sätt att finansiera kulturlivet är det av yttersta vikt att det privatansvariga möjlighet att agera i kulturlivet utvecklas. Inte minst kan regelverk förenklas och ses över. Ett exempel är momsatserna på dans. Idag är det en momsats, 6 procent, om man är på en spelning där publiken sitter ned. Om publiken istället dansar till musiken är momsen 25 procent. Detta skapar märkliga effekter och svårigheter att överskåda kostnader vid vissa gränsdragningsproblem. Vad händer vid en konsert om några väljer att börja spontandansa när meningen är att publiken ska lyssna sittandes? Kristdemokrater föreslår en översyn med syfte att harmonisera regelverk som är svåröverskådliga och svåra att förutse effekterna av.

Belysning av den våldsbejakande islamismens brott

Under den senaste tiden har vi blivit smärtsamt medvetna om hur rekryteringen till IS och andra våldsbejakande extrema rörelser har pågått där unga svenskar befinner sig. I skolans domäner, på ungdomsgårdar och sociala medier har man lockats med historielösa påståenden och radikala lockrop. Okunskap om ideologier och dess ursprung ger en öppen dörr för dessa våldsbejakande rörelser in till de ungas uppmärksamhet och engagemang.

Därför föreslår Kristdemokraterna att staten ska ge Forum för levande historia i uppdrag att informera om den våldsbejakande islamismens brott. På så sätt kan den kompetens som finns samlad kring att upplysa om nationalsocialismens illgärningar och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten även användas för att belysa den våldsbejakande islamismen. Till detta avsätter vi kristdemokrater 10 extra miljoner i budgeten.

Bildning

Bildningstanken växte fram i Tyskland decennierna kring sekelskiftet 1800. I kontrast till den yrkesförberedande utbildningen ställdes begreppet ”Bildung”. Till förespråkarna för bildningsidealet märks inte minst Wilhelm von Humboldt samt F. J. Niethammer. Den senare var i början av 1800-talet utbildningsutredare åt den bayerska regeringen. Med begreppet humanism beskrev han ett av två kontrasterande utbildnings- och uppfostringsideal där motsatsen till humanismen var en utbildning helt inriktad mot praktisk och yrkesförberedande kunskap.

Diskussionen om kunskap för praktisk nytta och kunskap för bildning och personlighets- och kulturutveckling lever kvar än idag. Å ena sidan fokus på anställbarhet och att utbildningen ska anpassas efter arbetsmarknadens krav. Å andra sidan det klassiska bildningsidealet där kunskap och sanningssökande har ett egenvärde, ett värde bortom den praktiska nytta som den mer instrumentella kunskapen kan generera i näringsliv och offentlig förvaltning. Bildningsidealet förutsätter andra måttstockar och värdeskalor än avkastning på satsat kapital, vinst, produktivitet och effektivitet.

Kristdemokraternas utgångspunkt är att människan naturligt söker kunskap. Skolans mål är att förverkliga varje enskild elevs fulla potential. Skolan har också ett förvaltande uppdrag – att föra vidare tidigare generationers landvinningar och erfarenheter och uppmuntra till kunskapssökande i samtiden. Vi behöver återuppbygga en utbildningstradition som bygger på tillit och förtroende mellan elever, lärare och föräldrar. En utbildningstradition där skolan förmedlar kunskap och stimulerar elevernas intellektuella utveckling.

OECD kunde 2010, i en studie, visa att en av fem svenska niondeklassare inte förstår vad de själva läser. Bland pojkarna var andelen nästan en fjärdedel. Resultaten från 2012 visar att trenden fortsätter peka nedåt. Universitetslärare har också slagit larm om en allvarlig avsaknad av grundläggande kunskaper i att tillgodogöra sig skriven information. Lärarna poängterade särskilt att detta inte handlade om invandrare, utan just om elever med svenska som modersmål. De betonade även att eleverna inte på något sätt är obegåvade och att de ofta har lätt att inhämta eller redovisa muntlig information. Men de saknar förfärande ofta förmåga att uttrycka sig begripligt i skrift

och har inte på långa vägar fått tillräckligt med träning i att läsa och förstå skriven information.

Det finns idag en oro för att läsandets status sjunker och för att vi hamnar i ett läge där vi i allt högre utsträckning saknar gemensamma referenspunkter och därmed får svårare att förstå varandra. Ett sådant samhälle riskerar på sikt att dras isär. Det behövs läsfrämjande insatser och vi föreslår införande av en klassikerlista. En lista med litterära verk – romaner, noveller, essäer, sagor, dikter, – men också filmer och musik, som alla elever bör ta del av under sin skolgång. En lista bör gälla för grundskolan. För gymnasieskolan bör listans omfattning vara olika beroende på program, men med en gemensam bas. Det är inte politiker som ska bestämma vilka verk som ska ingå. Urvalet bör göras utifrån verkets litterära och språkliga kvaliteter samt dess kulturhistoriska betydelse. Urvalsprocessen bör vara öppen där Skolverket har huvudansvaret men där de litteraturhistoriska och idéhistoriska institutionerna vid våra universitet spelar en stor roll. Önskvärt är också att Svenska Akademien är involverad.

Sverige befinner sig, liksom stora delar av världen, i snabb förändring. Ekonomin har internationaliserats. Vi reser mer, fler reser hit och många människor som tvingats fly kommer till Sverige samtidigt som andra väljer att komma hit för att arbeta eller bilda familj. I denna förändringsprocess är de gemensamma kulturyttringarna oerhört viktiga och tjänar som ett sammanhållande kitt. Det Sverige som skildrades av August Strindberg, Selma Lagerlöf, Per Anders Fogelström och Astrid Lindgren innehåller många ledtrådar till varför dagens Sverige ser ut som det gör. Förstår man det förflutna kan man också lättare förstå vår nutid. Klassikerlistan är därför en viktig del i att återupprätta det klassiska bildningsidealet – i betydelsen av ett lärande som syftar till förädling av hela människan – i Sverige.

Folkhögskola

Folkhögskolans unika roll ligger framförallt i dess pedagogik, dess demokratiska roll och dess kunskapssyn. Kristdemokraterna anser att folkbildningen fyller en mycket viktig funktion i samhället. Folkhögskolorna ska själva bestämma över sin verksamhet och det finns stort utrymme att anpassa studierna efter olika målgrupper. Därför fortsätter vi att bevaka folkhögskolornas intressen och verkar för att de ekonomiska förutsättningarna för folkhögskolornas verksamhet ska vara goda.

Folkhögskolorna bedriver idag en bred verksamhet där eleverna kan läsa allt från estetiska kurser till kurser inom både språk och kommunikation. Att kunna mötas inom ramen för folkhögskolan där det erbjuds en mycket stor bredd av kurser på ett antal olika nivåer fyller en mycket viktig funktion i dagens samhälle. Möjligheten för respektive folkhögskola att erbjuda en flora av kurser är större än inom gymnasiet och högskola och universitet eftersom det inte finns en centralt fastställd kursplan. Detta medför att folkhögskolorna är mer fria i sitt val av kursupplägg och innehåll.

Vikten av att kunna välja den utbildningsform som passar individens egna behov kan inte nog understrykas. För Kristdemokraterna är folkhögskolans verksamhet självklar.

De studiemotiverande kurserna i folkhögskolans regi är mycket framgångsrika och innebär en ny chans för elever som tidigare inte nått målen med sina studier i det ordinarie utbildningssystemet. Kristdemokraterna arbetar för att satsningen på fler

folkhögskoleplatser ska få fortsätta. Folkhögskolorna har med sin stora frihet en unik möjlighet och förmåga att möta elevernas behov. Detta blir allt mer viktigt i en tid då studieresultaten sjunker och elever måste få en andra chans att tillgodogöra sig kunskaper. Kristdemokraterna värnar om att även i fortsättningen behålla den ökning av folkhögskoleplatser som tillkommit.

Studieförbund

Folkbildning syftar till att på ett demokratiskt och jämlikt sätt få medborgarna att ta till sig ny kunskap och nya värderingar. Folkbildningen ska vara fri från statlig styrning och frivillig för deltagarna.

Studieförbunden har en unik roll i integrationsarbetet. Många invandrarföreningar har upptäckt studiecirkeln som ett viktigt verktyg i sin verksamhet.

Det är oroande när kommuner inte anser sig ha råd att prioritera folkbildningen. Det finns också exempel på kommuner som helt upphört att ge anslag till studiecirkelverksamhet medan andra kommuner visserligen anslår pengar men har avskaffat långsiktiga, förutsägbara bidragssystem till folkbildningen för att istället stödja kortsiktiga enskilda insatser som studieförbunden gör och som ibland inte ens behöver vara folkbildning.

Det är viktigt att slå vakt om det kommunala självstyret och att det är upp till varje kommun att bestämma nivån på folkbildningsanslaget. Samtidigt är kulturpolitiken och folkbildningen pusselbitar i det kommunala och regionala utvecklingsansvaret och i dess utvecklingsstrategi.

Bibliotek och läsning

Bibliotekens roll som kulturförmedlare kan inte nog betonas. Allt sedan läskonsten blev allmän egendom i vårt land har biblioteken varit en källa för vidgat vetande och kulturella värden.

Vi vet hur viktigt det är inte minst för de unga att tidigt få stimulans till läsande för att utveckla sitt språk. För att möjliggöra att elever får ta del av alla kulturella skatter måste vi också tillgängliggöra litteraturen för bredare grupper. Under Kristdemokraternas tid i regeringen 2013 sjösattes ett projekt för att främja läslusten bland unga kopplat till idrottsföreningar. Kulturrådet gavs tillfälliga medel för att stödja samverkan mellan bibliotek och idrottsföreningar syftandes till att stimulera barns och ungas läsning. Detta togs väl emot och initiativ såsom ”lässpiltan”, i Ulricehamn, startades i symbios mellan en ridskola och det lokala biblioteket med strålande resultat. När projekttiden år 2015 löpte ut prioriterade nuvarande regering bort denna lyckade satsning, vilket innebär en mer trasslig ekonomisk situation för föreningar och organisationer som ställer upp med dessa tjänster. Kristdemokraterna önskar därför att det ska bli mer lättillgängligt för organisationer och andra ideella engagemang att få bidrag från Kulturrådet beviljat.

Många av dagens bibliotek har utvecklats till välbesökta mediecenter där man förutom att låna och läsa både pappersböcker och e-böcker, läser tidningar och tidskrifter, tar del av utställningar, lyssnar på föreläsningar, poesiافتنار och andra

kulturarrangemang. Det breddade utbudet är utmärkt men det är viktigt att boken är i centrum. På så sätt kan de olika verksamheterna stärka varandra och biblioteket blir en ännu mer naturlig mötesplats för alla åldrar och språkgrupper. Biblioteken bör också erbjuda sin service till äldre, funktionshindrade och andra som av olika skäl inte har möjlighet att ta sig till biblioteket, till exempel genom ett ”Boken kommer”-system, där bibliotekspersonal åker hem till vederbörande med böcker.

För att underlätta förutsättningarna för läsning är biblioteken en ytterst viktig aktör. Biblioteken får inte bli en kommunal budgetregulator utan måste få leva vidare, oavsett kommunens storlek. För att kunna möta behovet av tillgänglig litteratur kan det ibland bli nödvändigt att ta till okonventionella lösningar för att kunna finansiera bibliotek med generösa öppettider.

Bibliotekslagen talar sitt tydliga språk, av 2 § framgår att ”biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla”. I detta anser vi att möjligheterna för alternativa driftsformer, såsom ideellt, privat och samfundsdrivna bibliotek, måste ses över i syfte att förenkla för fler aktörer att driva bibliotek. Alternativa driftsformer har testats med lyckade resultat. Vidare måste biblioteken ligga inom rimligt avstånd från kollektivtrafiken och öppettiderna måste anpassas så att kunderna lätt kan låna litteratur.

Kulturarvsfrågor

Kunskapen om sitt eget kulturarv, det materiella likväl som det immateriella, vilket innefattar gemensamma värderingar, dialekter, traditioner och folkminnen, skänker människor trygghet i sin identitet. Det är nödvändigt för att vi ska kunna möta och känna respekt för andras kulturer och traditioner.

Kulturarvet är i ständig förändring och uppstår i mötet mellan det gamla och det nya. Genom att kulturarvet formas i samspel med omvärlden, så blir det också ett viktigt verktyg i kampen mot rasism och främlingsfientlighet. En kultur som värnar mångfald är förutsättningen för en positiv integration.

Människor intresserar sig allt mer och söker aktivt efter sätt att ta reda på sina rötter och sitt kulturarv. Det märks i tv-program där människor får hjälp med att ta reda på och förstå historien om sina klenoder. På sociala medier ser vi att grupper startas där människor samlas kring en gemensam uppväxtort, där människor utbyter gamla bilder från deras hemmiljö och engagerat diskuterar olika händelser och minnen. Ett annat sätt att lära känna sin historia är att släktforska.

För att bevara även det immateriella kulturarvet upprättade Unesco 2003 ”Konventionen om tryggnad av det immateriella kulturarvet”. Konventionen tillkom för att ”kulturarv som traditioner, riter, dansformer, muntligt överförda kunskaper etc., är den viktigaste formen av kulturarv i länder som inte främst har ett byggt kulturarv (t.ex. kyrkor, slott och andra byggnader), men också för att det immateriella kulturarvet är viktigt även i länder som har en kultur med fokus på det materiella kulturarvet”.

Därför vill Kristdemokraterna att arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet i enlighet med Unescos konvention påskyndas och ges hög prioritet.

Regional kulturpolitik

Staten har ett övergripande strategiskt ansvar för den nationella kulturpolitiken. I Kultursamverkansmodellen som alliansregeringen införde, flyttas dock tyngdpunkten för beslutsfattandet från staten ut till landets regioner. Det är i enlighet med subsidiaritetsprincipen, som är en viktig grundbult i kristdemokratiskt tänkande.

Tidigare har staten avgjort vilka regionala kulturinstitutioner som blivit berättigade till statligt stöd. Förändringen av den regionala kulturpolitiken förutsätter ett närmare samarbete mellan de olika myndigheter och organisationer som har ekonomi och/eller starka intressen i kultursamverkansmodellen. Landsting/regioner som ingår i modellen beslutar nu, i samverkan med länets kommuner, det civila samhället och kulturlivet, hur det statliga bidraget fördelas till regional kulturverksamhet. Detta har visat god potential men som alla nya initiativ behöver modellen utvecklas. Kristdemokraterna vill därför satsa ytterligare 25 miljoner kronor på kultursamverkansmodellen under 2017.

Förhoppningsvis ansluter sig även Stockholms län och besluten gällande berörda verksamheter kommer att kunna tas närmare utförarna. Kulturen utanför innerstaden kommer även få en större chans att visa upp sig.

Civila samhället

Det är i civilsamhället som grunden läggs för demokrati, medmänsklighet och ett fungerande samhälle. Kristdemokraternas politik strävar därför efter att stärka det civila samhället och därmed de mellanmänniska kontakterna.

Civilsamhället förändras i takt med att Sverige och världen i stort förändras. I civilsamhället har relationen mellan organisationerna och dess medlemmar kraftigt förändrats. Antingen genom fallande medlemstal hos vissa organisationer, exempelvis delar av folkrörelserna, eller genom att banden mellan medlemmar och organisation försvagas. Vi ser en ökad professionalisering inom civilsamhället, där experter ofta blir mer drivande än de ideella krafterna. I välfärden kan man också se klara förändringar. På tidigt 1970-tal förknippades välfärd med offentliga monopol utan valfrihet. Då var ökad statlighet svaret på allt, samtidigt som förtroendet för medborgarnas förmåga att själva fatta beslut rörande sin vardag var mindre. Detta har stadigt förändrats. Redan 1990, när Maktutredningen avslutade sitt arbete, löd de sista orden: ”... hur man kan förena önskan om social trygghet på grundval av gemensamma ordningar med önskan om individuell valfrihet. Ytterst är detta en fråga om hur man kan kombinera fria personliga val med solidarisk gemenskap.”

Offentlig finansiering av tjänster som produceras av andra aktörer är inget hot mot välfärdsstaten utan en grundläggande del i ett fungerande samhälle. Den ideella sektorn är en resurs för att utveckla välfärden – inte en budgetregulator.

Det kan tyckas motsägelsefullt med en politik för ett område som vi i så hög utsträckning vill hålla politiken borta ifrån. Vi vill därför vara tydliga med vår utgångspunkt: Staten är aldrig neutral i relation till civilsamhället. Staten sätter gränser, skyddar, strukturerar, stimulerar – eller kväver. Allt utifrån vilken lagstiftning och vilka incitament som finns eller saknas.

Ett livskraftigt och dynamiskt civilsamhälle ökar möjligheterna till en stark och dynamisk demokrati. Därför vill vi:

- Stärka de naturliga gemenskaper där vi växer som människor. Därmed stärks också vi – som individer och som samhälle.
- Öka sammanhållningen inom och mellan olika befolkningsgrupper i takt med att det sociala kapitalet byggs upp.
- Främja mångfalden. Detta kan bara ske genom att värna civilsamhällets oberoende på finansieringsfronten.

Samhället är större än staten. Mot bakgrund av vår människosyn så kan man också säga att välfärdssamhället är större än välfärdsstaten. Vi tror att ett samhälle byggt på de principer vi anför har förutsättningar att bli ett mer välmående samhälle.

Det finns en risk för att civilsamhället begränsas till att vara en välfärdsutförare eller verkställare av statliga dekret. Om staten i allt högre utsträckning diktar villkoren för civilsamhällets verksamheter och samtidigt svarar för en allt större del av dess finansiering, så riskeras civilsamhällets självständiga röst och unika bidrag.

Utvecklingen har redan i viss utsträckning gått i den riktningen. Detsamma gäller också med marknadsanpassning, där civilsamhällets organisationer bitvis agerar enligt kommersiella principer.

En vital del i det civila samhällets fortlevnad och i att säkerställa dess oberoende i så pass stor utsträckning som möjligt är gåvor från privata individer och företag direkt nödvändigt. Det gåvoskatteavdrag som infördes under Kristdemokraternas tid i regeringen har genererat många miljoner till de organisationer som idag är godkända mottagare. I en rapport från riksdagens utredningstjänst uppger bl.a. Cancerfonden att de tack vare gåvoskatteavdraget för åren 2012–2014 ökat med 10,5 miljoner kronor mer än om avdraget inte funnits. Likaså uppger Unicef att de under samma period fått in minst 8 miljoner kronor extra tack vare avdraget. De uppger även att de under år 2015 tappat 1,6 miljoner kronor i intäkter pga. att regeringen inför året aviserade att avdragsrätten skulle tas bort. I en tid då vi ser att oron i omvärlden och det mänskliga lidandet har mobiliserat enskilda att i ökad omfattning ställa upp med sin tid och med att samla in både kläder, leksaker och andra nödvändigheter och dessutom öka givandet av pengar till hjälpporganisationer skulle gåvoskatteavdraget kunna medverka till att de insamlade medlen hade kunnat öka ännu mer.

För att värna det ideella engagemanget måste staten uppmuntra all form av hjälp. Avdragsrätten var en konkret och tydlig åtgärd som dessutom direkt kom många människor till del. Kristdemokraterna föreslår att avdraget återinförs.

Trossamfund

Enligt Nämnden för statligt stöd till trossamfund är det drygt 745 000 personer som är medlemmar i religiösa föreningar. Till det kommer Svenska kyrkans 6,2 miljoner medlemmar.

En av utgångspunkterna för stat–kyrka-reformen år 2000 var att öka likställigheten mellan olika trossamfund. Det statliga stödet till trossamfunden ska ses som ett led i denna strävan. Stödet ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad verksamhet. Vi vill att kyrkor och andra religiösa samfund ska kunna fortsätta att utvidga sin verksamhet, inte minst det sociala arbete som många av dem utför.

Trossamfunden utför en rad viktiga samhällsfunktioner i vårt land som social verksamhet, hjälp i kriser mm. Många samfund bedriver ett ytterst viktigt arbete för behövande både i Sverige och utomlands. Detta arbete måste erkännas och uppmuntras från statligt håll. Samfunden spelar också en central roll i det samhällsinkluderande arbetet genom den vardagliga verksamheten där människor regelbundet samlas inom samfunden och skapar nya kontakter och gemenskaper. Detta har inte bara ett värde för individens gemenskap utan också för integrationen där människor med ursprung i olika länder kan knyta nya band.

Men samfunden spelar också en mycket viktig roll på den hjälpande arenan. Stödet till trossamfunden hade fram till år 2011 varit oförändrade på en nivå om 50 miljoner kronor per år. Tack vare Kristdemokraterna höjdes stödet med hela 50 procent 2011–2013. Nu föreslår vi ytterligare 5 miljoner i anslag till trossamfunden och deras viktiga arbete.

Idrott

Idrottsrörelsen i Sverige spelar en mycket stor roll för både enskilda individer liksom för samhället i stort. Idrottsrörelsen erbjuder en gemenskap och en plattform för människor att utvecklas. Svensk idrott har cirka 600 000 ideella ledare som dagligen kämpar för att barn och unga ska kunna utvecklas.

Utöver att erbjuda goda möjligheter för utveckling spelar också idrottsrörelsen en mycket stor roll i att förbättra folkhälsan och ungdomars möjlighet att tillgodogöra sig sin skolgång. Forskare har bevisat att barn som rör på sig varje dag lär sig mer i skolan. Därför finns det många goda aspekter med en välfungerande idrottsrörelse.

Kristdemokraterna önskar fortsätta uppmuntra idrottsrörelsens viktiga roll i samhället och vill utöka dess stöd med 12 miljoner kronor.

För många ideella föreningar är idag reklamskatten en betydande utgift. Dessutom tillkommer arbetstimmar för att hantera administration kring denna skatt. När det gäller ideella föreningar lämnade Idrottsskattekommittén (SOU 2006:23) förslag om att reklamskatten skulle tas bort för ideella föreningar. Kristdemokraterna anser att utredningen pekade ut ett viktigt område att arbeta vidare med i syfte att på sikt ta bort reklamskatten som drabbar ideella föreningar. Kristdemokraterna ser positivt på de steg som nu tas mot reklamskattens försvinnande.

Tillgängliggöra kulturen

En av kulturens bärande frågor är kulturens tillgänglighet. Kulturen spelar ingen roll om den är omöjlig för människor att ta del av. Kultur kan inte anses tillgängliggöras genom subventionerade entréavgifter för alla på basutställningar vid ett antal statliga museer i Stockholms innerstad.

Vill man verkligen att alla ska få del av kultur behövs helt andra insatser i svenskt kulturliv. Bland annat behövs satsningar på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar men även att skrifter och föremål i större utsträckning finns tillgängliga digitalt. I tillgänglighet måste också tillgänglighet för alla vägas in.

Teckenspråkstolkare ska kunna anlitas vid behov och den geografiska tillgängligheten måste säkras.

Vi anser att detta är viktiga steg i att öka tillgängligheten till kulturen för fler än vad fri entré på ett fåtal utvalda museer gör. Att satsa på fri entré gäller dessutom för museernas basutbud. Idag har alla barn och unga fritt inträde till alla utställningar vid de statliga museerna, dvs. även de tillfälliga utställningarna. Det väljer regeringen nu att avskaffa. Dessutom finns ca 200 museer till i landet som inte är statliga och som inte berörs. Således försämras barns och ungas möjlighet att ta del av kultur genom regeringens förslag om fri entré.

Kultur för unga

Skapande skola

En av Kristdemokraternas prioriterade frågor på kulturområdet är Skapande skola. Den har tagits väl emot av både kulturskaparna, elever och lärare. I korthet går satsningen ut på att professionella kulturskapare och skolan samarbetar för att långsiktigt integrera kulturella uttryck i skolans arbete. Sedan starten 2008 har Skapande skola byggts ut, mycket tack vare Kristdemokraterna, så att den nu omfattar hela grundskolan och förskoleklass. De vanligaste projekten involverar konst- och bildskapande, teater, dans, musik, drama och skrivande.

Forskningen visar att barn som regelbundet har kontakt med kulturell verksamhet får en större förmåga att känna igen och uttrycka sina känslor. Den förmågan är avgörande för att förstå andra människors känslor och känna empati. På så sätt utvecklas barnets kognitiva kompetens.

Kristdemokraterna lyckades under alliansregeringen täcka glappet mellan förskola och skola i projektet Skapande skola. Detta möjliggjorde att även förskolebarn kunde ta del av Skapande skola och få ett bättre uttryck för sin kreativitet under förskoleåldern. Projektets nytta för Sveriges skolelever kan inte nog understrykas, och många lokala initiativ har gett ringar på vattnet. Kulturen har genom detta initiativ uppvärderats och givits en självklar plats i lektionssalen.

Fritidspeng

Barn till föräldrar i ekonomiskt utsatta hushåll har visat sig delta i mindre omfattning i organiserade fritidsaktiviteter. Kristdemokraterna drev under sin tid i alliansregeringen igenom införandet av fritidspengen. Fritidspengen var ett riktat stöd till barn i ekonomiskt utsatta familjer, öronmärkta till fritidsverksamhet, för att barnen inte skulle gå miste om kulturell utveckling och en aktiv fritid. Just detta kan vara avgörande för att ett barn med svårigheter i barndomen ändå klarar sig bra i skolan och livet. Fritidspengen gav dessa barn en möjlighet att utvecklas, vilket också är en skyddsfaktor mot utanförskap.

Remissinstanser såsom Rädda Barnen och Barnombudsmannen m.fl. motsatte sig skarpt ett borttagande av fritidspengen. Detta till trots valde regeringen att ta bort bidraget, och sedan januari i år kan man inte längre ansöka om det.

Kristdemokraterna anser att regeringens hantering av frågan var beklaglig och avsätter 81 miljoner kronor för att återinföra fritidspengen.

Breddad kulturfinansiering

För oss kristdemokrater är betydelsen av att ha balans mellan samhällets tre sektorer fundamental. Civila samhället utgörs av familjer, föreningar, stiftelser, organisationer och övriga sammanslutningar av människor som, utan ekonomisk vinst som målsättning, drivs för att förbättra och ge mervärde. Den privata sektorn utgörs av näringslivet som i grunden är samhällets ekonomiska motor som genererar jobb och skatteintäkter. Den politikerstyrda offentliga sektorn som finansieras via skatter inkluderar stat, kommun och landsting, ska framförallt ha en understödjande och samordnande funktion gentemot de övriga samhällssektorerna.

Svenskt kulturliv har under lång tid i alldeles för hög utsträckning präglats av det offentliga i både drift och finansiering. Det offentliga ska hålla sig på en armlängds avstånd och ha en understödjande roll och inte spela huvudrollen.

Den privata sektorn bidrar till kulturlivet genom utbud och efterfrågan. Ett tydligt exempel är svensk musikindustri. Sverige har en blomstrande musikindustri helt enkelt därför att människor både i vårt eget och andra länder tycker att vi producerar bra musik.

Civilsamhället är grundförutsättningen för det kulturella livet. Utan det engagemang, det intresse och den passion för de olika kulturella uttrycken som finns hos människor och föreningar skulle inga kulturbudgetar i världen hjälpa. Men det civila samhällets kulturaktörer är idag i alltför hög utsträckning helt beroende av offentlig finansiering.

Kristdemokraterna anser att det behövs en bättre balans mellan de tre sektorerna. När det på kultursidor talas om en fri kultur, avses i regel en kultur fri från marknadsmekanismerna – från utbud och efterfrågan. Det var mot den bakgrunden 1974 års kulturpolitiska mål skrevs, om att kulturpolitiken skulle motverka ”kommersialismens negativa verkningar” inom kulturen. När vi Kristdemokrater talar om behovet av en fristående kultursektor, menar vi en sektor som är fristående från politisk styrning. Inte bara i en beslutsmässig mening utan också, i högre grad än vad som är fallet idag, ur ekonomisk mening.

En betydelsefull målsättning med svensk kulturpolitik bör därför vara att uppmuntra, stödja och underlätta alternativa finansieringsvägar för kultursektorn och för kulturarbetare. Här har redan gjorts en del politiska insatser av stor betydelse. År 2011 tillsattes Kulturbryggan som jobbar med att hitta alternativa och kreativa finansieringsmetoder för kulturprojekt. De fördelar också kulturmedel både från statens kulturbudget, från privata donatorer och från olika stiftelser till nya kulturprojekt. Verksamheten påminner om stipendieförfaranden och har delvis bidragit till ett nytt sätt att tänka rörande kulturfinansiering.

Nu behöver nästa steg tas och ytterligare skattemässiga incitament för icke-offentlig finansiering av kultursektorn behöver komma till. Gåvoskatteavdraget, som Kristdemokraterna drev igenom i alliansregeringen, gäller enbart enskilda gåvogivare och enbart till hjälpverksamhet eller vetenskaplig forskning. Reformen har varit av mycket stor betydelse för det civila samhället. Vi föreslår nu att gåvoskatteavdraget utvecklas och utökas.

Det är samma villkor för att sponsra idrott som det är för att sponsra kultur, ändå är idrottssponsringen långt mer omfattande. Hur Sverige ska kunna uppmuntra ökad sponsring inom kulturen är en viktig framtidsfråga för hela sektorn.

Över huvud taget bör de offentliga regelverken ses över för att underlätta och uppmuntra enskilda och företag att bidra finansiellt till kultursektorn.

Kulturskaparnas villkor

Konsten skänker ett mervärde i livet för alla människor. Det är därför viktigt att de konstnärer och kulturskapare som skapar de konstverk, musikstycken, dansverk och böcker som vi alla får glädje av ges drägliga livsvillkor och möjligheter att utöva sin konst utan att ekonomiskt behöva stå på ruinens brant. Idag har många konstnärer svårt att klara sitt uppehälle. Stödformer och försäkringsvillkor är inte anpassade efter konstnärernas speciella arbetsvillkor och livssituation. För att nå en kulturell frihet och mångfald i Sverige måste dessa brister i systemet uppmärksammas och justeras.

Tumregeln att en procent av byggkostnaden skall gå till konstnärlig utsmyckning är viktig och bör följas upp så att den efterföljs. Däremot vore det fel att i lag slå fast enprocentsregeln eftersom det i första hand bör vara kulturpolitiska ambitioner och inte aktuella byggpriser som avgör kultursatsningar.

Det s.k. MU-avtalet, ramavtalet för konstnärers ersättning för medverkan vid utställningar, fungerar bra men behöver utvecklas. Det är bindande för staten men det är också många kommuner som tillämpar avtalet. Fler kommuner bör involveras.

Kristdemokraterna värnar upphovsrätten, vilken innebär en exklusiv rätt för upphovsmannen att själv ha ansvar för sitt verk. Det innebär att upphovsmannen har rätt att bestämma när, var, hur och om dennes verk ska göras tillgängligt för allmänheten. Denna rätt måste värnas, då den är själva fundamentet i en fri marknad och möjliggör att konstnärer kan leva på sitt skapande.

Dessa önskemål har dock inte varit möjliga att tillmötesgå, trots upphovsrättsägarens personliga önskemål, på grund av hur avtalet är formulerat. Detta anser vi behöver ses över i syfte att göra reglerna mer flexibla men med kulturskaparnas intresse noga bevakat. I synnerhet eftersom konstnärernas arbetsmarknad skiljer sig från situationen inom de flesta andra yrken. Om fast arbete är det vanliga på arbetsmarknaden i stort, är arbeten inom kultursektorn oftast tillfälliga och arbetslösheten är hög.

Public service

Betydelsen av oberoende och reklamfria radio- och tv-kanaler utan vinstintressen är stor. Public service ska tillhandahålla oberoende och saklig nyhetsförmedling liksom ett brett och högkvalitativt kulturutbud. En viktig del av uppdraget är att göra utbudet tillgängligt för personer med funktionsnedsättning och möta minoriteters behov och önskemål.

Finansieringen av public service ska vara teknikneutral och enkel att förutse. Dagens tv-licens har sitt ursprung i den monopolsituation som fanns under 1950-talet. Mycket har hänt sedan dess och lyckligtvis har vi idag ett brett utbud av valmöjligheter. Friheten sträcker sig inte bara till vad man vill se, utan även till hur och var man vill se

programmen. Framtidens tv är bredare och har större möjligheter. Då får inte lagstiftning och finansieringsmodell vara otydlig och bromsa utvecklingen.

Därför föreslår Kristdemokraterna att dagens tv-licens ersätts med en individuell avgift som tas in via Skatteverket. En stor vinst med förändringen vore att den kontrollverksamhet som Radiotjänst idag ägnar sig åt kan upphöra i och med att Skatteverket tar över ansvaret. Vidare kan stora besparingar göras tack vare förändringen. Utredningen "Nya villkor för public service" redogör för att totalt 1 miljard kronor kan sparas in genom att få stopp på smitningarna ifrån att betala tv-licensen. Därmed kan också den avgiften som tas in via skatten eventuellt vara mindre än dagens tv-licens.

Filmpolitik

Filmen är det kraftigaste av medium där filmskaparen under filmens speltid har publikens fulla koncentration. Filmen fyller funktioner såsom att påverka och förklara omvärlden, roa, informera och även bidra till igenkännande och identifikation. Film är ett viktigt kulturarv, och film är konst. Filmen tjänar som både konststart och som kreativ näring som skapar många arbetstillfällen. Svenska skådespelare och regissörer tjänar som varumärken för Sverige och bidrar till en positiv bild. Svensk film har ett gott rykte i världen med många prisade regissörer, skådespelare, sminkörer, fotografer och producenter. Detta är inte minst viktigt för ett litet och exportberoende land.

För att ha en bred livskraftig filmindustri i Sverige är det nödvändigt att arbeta på flera fronter. I grunden måste det finnas ett statligt stöd till film producerad i Sverige då marknaden är för liten för att själv bära kostnaderna för en livskraftig och kvalitativ filmproduktion.

Svensk filmpolitik har en viktig uppgift när det gäller att främja filmproduktion i Sverige. Genom att göra Sverige känt som ett land med mycket goda villkor för filmproducenter kan internationella aktörer lockas hit och på så sätt öka produktionen av film producerad i Sverige. Kan fler internationella filmproducenter lockas till Sverige kan också branschen utvecklas i större mån än vad som är möjligt med dagens marknad.

Regeringen presenterade under våren 2016 förslag till ny filmpolitik. Den filmpolitiska propositionen beskrevs som denna mandatperiods viktigaste kulturpolitiska utspel. Riksdagen tyckte dock annorlunda. En majoritet underkände regeringens politik med sju tillkännagivande med krav på att tillsätta en ny filmutredning och åtgärda en lång rad brister, bland annat höjningen på biomomsen från 6 % till 25 %. Denna stora höjning kan få allvarliga konsekvenser, särskilt för mindre biografier på landsbygden där man i värsta fall kommer bli tvungen att lägga ned verksamheten. Detta har regeringen inte svarat på, och biograferna ute i landet blir lidande. Mot bakgrund av detta vill Kristdemokraterna återställa biomomsen på 6 %.

Vidare behöver svensk film fortsätta det arbete om breddning som alliansregeringen lade grund för avseende jämställdhet, samverkan med andra konstformer och långsiktig kompetensförsörjning via moderna filmutbildningar. Detta tillsammans med de sju tillkännagivandena lägger grunden för en ny och modern filmpolitik.

Konstnärliga utbildningars koppling till näringslivet

Arbetsmarknaden för kulturarbetare har i alla tider varit lite avskild från de övriga och i ständig förändring. För många som jobbar inom kulturområdet är konstnärskapet en livsstil som inte alltid är lätt att förena med en företagsekonomisk struktur. Inom teater och film t.ex. är det inte helt ovanligt att bästa sättet att leva på sin konst är att starta eget företag. För att det ska fungera krävs viss kompetens inom företagande och ekonomi, något som många konstnärliga utbildningar saknar. När man utexamineras saknas ofta kunskap inom företagande, något som gör det svårt att inledningsvis leva på sin valda karriär.

Kristdemokraterna vill uppmuntra lärosäten med högre utbildning i konstnärliga och kreativa inriktningar till kurser i företagande och entreprenörskap. Vi tror att det bästa sättet att göra detta inte nödvändigtvis är genom mer ekonomiska stimulanser, utan genom uppmaningar till de berörda lärosätena. På några institut har man infört organiserade nätverk med konstutbildningar och näringsliv som visat sig framgångsrika.

Spelpolitik

Sverige har ett spelmonopol, men i praktiken bara på papperet. Genom nätcasinon har Svenska Spel och ATG utmanats på allvar. De privata spelbolagen, som registreras utomlands, har idag inga som helst krav i svensk lag att ta ansvar för spelarna som nyttjar bolagets speltjänster och förebygga spelberoende. Svenska Spel har en spelansvarspolicy som skulle kunna vara aktuell för aktörer som vill verka på en avreglerad svensk spelmarknad. Bland annat att motverka minderårigt spelande, erbjuda verktyg för att motverka ett osunt och ohälsosamt spelande och att verka för sunda spelmiljöer.

Allt fler konsumenter spelar i dag hos spelbolag som är registrerade utomlands och inte betalar skatt i Sverige. Dessa är också i kraft av främjandeförbudet också förbjudna att marknadsföra sig exempelvis genom idrottssponsring. Samtidigt leder Svenska Spels allt mer urholkade roll som ensam aktör på spelmarknaden till att skatteintäkter minskar och på sikt även stödet till idrottsrörelsen. Detta är en ordning som skulle kunna vändas med de licensintäkter som skulle kunna inkasseras genom att öppna dagens spelmonopol. Därtill går Sverige idag miste om arbetstillfällen då svenska operatörer arbetar för olicensierade spelbolag utomlands. Kristdemokraternas huvudskäl till att vi förespråkar en förändrad lagstiftning är dock att ett licenssystem med fler aktörer möjliggör att spelmarknaden bättre lever upp till de krav på social hänsyn som ska vara vägledande i svensk spelpolitik. Med förändrad lagstiftning behöver hänsyn tas till civilsamhällets finansiering, då lotteriintäkter är en stor intäkt för flera organisationer. Spelpolitiken utreds för närvarande och vi följer utredningen.

Vi föreslår att fler aktörer kan söka licens för att bedriva spelverksamhet i Sverige. De bolag som uppfyller krav gällande exempelvis marknadsföring, åtgärder mot spelmissbruk såsom självavstängning och gränssättning av tid och pengar, ska efter ansökan kunna ges licens att verka i Sverige. Vi vill också förändra Lotteriinspektionen till en spelmyndighet som sköter tillståndsprövning och licensiering och som har sanktionsverktyg mot de aktörer som eventuellt inte följer de högt ställda kraven.

Tabell Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

Avvikelse från regeringen (KD)		2017	2018	2019	2020
1:1	Statens kulturråd	-0	-1	-1	-1
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	-151	-142	-142	-102
1:3	Skapande skola	-26	-12	-12	-12
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	-11	-19	-31	-39
2:1	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	-4	-4	-6	-8
2:3	Statens musikverk	-0	-1	-1	-2
3:2	Myndigheten för tillgängliga medier	-0	-1	-2	-2
3:3	Institutet för språk och folkminnen	-1	-1	-2	-2
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	-2	-3	-5	-8
6:1	Riksarkivet	-2	-4	-6	-9
7:1	Riksantikvarieämbetet	-1	-2	-3	-5
8:1	Centrala museer: Myndigheter	-87	-90	-96	-104
8:2	Centrala museer: Stiftelser	-1	-2	-3	-5
8:4	Riksutställningar	-0	-0	-1	-1
8:5	Forum för levande historia	+10	+10	+9	+9
9:2	Stöd till trossamfund	+5	+5	+5	+5
10:1	Filmstöd	-25	-235	-235	-25
12:1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	-0	-1	-1	-1
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	-25	-25	-25	
14:1	Bidrag till folkbildningen	-108	-118	-118	-118
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	-135	-120	-106	-41
14:4	Särskilt utbildningsstöd	-1	-2	-3	-4
15:1	Lotteriinspektionen	-0	-0	-1	-1
<i>Nya anslag</i>					
	Förstärkt kultursamverkansmodell	+10	+10	+10	+10
	Summa	-555	-758	-775	-465
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>					
1:2	Nej till satsning på kommunal kulturskola	-100	-100	-100	-100
1:2	Nej till kulturverksamhet i utsatta områden	-50	-40	-40	
1:2	Nej till stärkt bidrag för samisk kultur				
10:1	Nej till filmavtal		-210	-210	
10:1	Nej till biografstöd för glesbygd	-25	-25	-25	-25
		-25	-235	-235	-25
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	-151	-141	-141	-101
1:2	PLO	-0	-1	-1	-1
1:2	Summa	-151	-142	-142	-102
1:3	Skapande skola	-25	-10	-10	-10
1:3	PLO	-1	-2	-2	-2
1:3	Summa	-26	-12	-12	-12
1:6	Nej till biblioteksstrategi	-6	-6	-6	
1:6	PLO	-5	-13	-25	-39
1:6	Summa	-11	-19	-31	-39
8:1	Centrala museer: Myndigheter	-83	-80	-80	-80
8:1	PLO	-4	-10	-16	-24
		-87	-90	-96	-104

8:5	Forum för levande historia	+10	+10	+10	+10
8:5	PLO	-0	-0	-1	-1
8:5	Summa	+10	+10	+9	+9
14:1	Bidrag till folkbildningen	-95	-95	-95	-95
14:1	PLO	-13	-23	-23	-23
14:1	Summa	-108	-118	-118	-118

Roland Utbult (KD)

Annika Eclund (KD)

Aron Modig (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Emma Henriksson (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)

Larry Söder (KD)